

УКРКООПСІЛКА
ВІННИЦЬКА ОБЛАСНА СПІЛКА СПОЖИВЧИХ ТОВАРИСТВ
ВІННИЦЬКИЙ КООПЕРАТИВНИЙ ІНСТИТУТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор інституту

_____ А.Г. Драбовський

«29» березня 2019 р.

ПРОГРАМА ДОДАТКОВИХ ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ

для абітурієнтів для здобуття освітнього ступеня магістра на основі здобутого ступеня (освітньо-кваліфікаційного рівня) вищої освіти за спеціальністю 073 «Менеджмент» на денну та заочну форми навчання

РЕКОМЕНДОВАНО

Вченою радою Вінницького кооперативного інституту від «29» березня 2019р.
Протокол №6

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри економічної теорії, фундаментальних та соціально - гуманітарних дисциплін інституту від «20» лютого 2019 р.
Протокол №7

Вінниця 2019

1. ВСТУП

Метою навчальної дисципліни “Українська мова” є формування високого рівня мовної компетентності у професійній і науковій сферах комунікації; підвищення загальнокультурного та інтелектуального рівнів особистості.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни “Українська мова” є:

- засвоєння норм літературної мови як основи культури усного і писемного спілкування;
- відтворення і створення текстів залежно від комунікативної мети;
- формування вміння правильно й логічно висловлювати свої думки в різностильовій комунікації;
- формування мовної компетенції, що інтегрує національний і культурний компоненти.

Метою навчальної дисципліни «Економічна теорія» є: формування знань про економічні відносини як суспільну форму виробництва, проблеми використання обмежених виробничих ресурсів і шляхи забезпечення суспільних потреб в умовах ринкової економіки.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Економічна теорія» є:

- вивчення загальних засад економічного життя суспільства; розкриття закономірностей розвитку економічних систем;
- з'ясування механізму дії економічних законів і механізму використання їх людьми в процесі господарської діяльності;
- визначення принципів рис основних соціально-економічних систем та напрямів їх еволюції;
- визначення ролі економічної теорії в розробленні шляхів трансформації економіки в соціально-орієнтовану ринкову економічну систему.

Метою навчальної дисципліни “Історія України” є формування знань про процес утворення та розвитку українського народу, його діяльності в усіх сферах суспільного життя з давніх часів до сьогодення. Також засвоєння основних політичних, суспільно-економічних, міжнародних, етнонаціональних, культурних та релігійних чинників, які в різні періоди історії формували українську націю, впливали на розвиток державотворення.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни “Історія України” є:

- засвоєння знань про основні політичні, соціально-економічні, культурні події та видатних історичних діячів;
- вміння встановлювати причинно-наслідкову зв'язки подій і явищ;
- визначати хронологічні межі соціально-економічних та політичних подій, їхній зміст та послідовність;
- визначати найважливіші зміни, що відбувалися й відбуваються в житті людства;
- аналізувати історичні джерела; пояснювати і застосовувати відповідні поняття й терміни.

2. ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ПІДГОТОВКИ ВСТУПНИКІВ

Абітурієнти повинні знати:

- Особливості стилів та жанрів сучасної української літературної мови.
- Основні умови ефективного мовленнєвого спілкування, композицію публічного виступу.
- Прийоми мислення, вимоги до мовлення і мислення, як правильно читати й осмислювати прочитане. Основні правила українського правопису.
- Синтаксичні аспекти професійного мовлення, основні форми викладу матеріалу, структуру речень і словосполучень, труднощі узгодження підмета з присудком.
- Призначення, кваліфікацію документів, вимоги до складання та оформлення різних видів документів та правила їх оформлення.
- Термінологію та основні засоби економічного аналізу, принципи раціональної поведінки економічних систем на ринках;
- Розуміти універсальний інструментарій для вивчення поведінки економічних суб'єктів в умовах ринку і методи її оптимізації.
- Сутність основних проблем історії та сучасного буття народу України.
- Витоки української нації та її місце в загальнолюдських процесах.
- Суспільно-економічні, політичні та культурні процеси історичного розвитку українського народу.
- Історичні події та діяльність історичних осіб.

Абітурієнти повинні вміти:

- За допомогою відповідних методів вербального спілкування доречно використовувати мовні моделі ввічливого звертання, вибачення, погодження, користуватися правилами спілкування мовця та слухача, застосовувати різні форми проведення дискусій, використовувати у виступі супралінгвістичні одиниці.
- В умовах усних ділових контактів з використанням прийомів і методів усного спілкування та відповідних комунікативних методів застосовувати прагматичну компенсацію з метою ефективного виконання професійних знань, здійснювати ефективне слухання, готуватися до публічного виступу;
- У виробничих умовах, використовуючи ключові слова у певній галузі на базі професійно орієнтованих (друкованих і електронних) джерел;
- Застосовувати прийоми економічних досліджень для аналізу ефективності функціонування економічних систем,
- Самостійно виконувати техніко-економічні розрахунки пов'язані з обґрунтуванням раціональної поведінки макро- та мікросистем;
- Порівнювати, аналізувати, узагальнювати і критично оцінювати історичні факти та діяльність осіб.
- Орієнтуватись у науковій періодизації історії України.
- Аргументовано на основі історичних фактів відстоювати власні погляди на ту чи іншу проблему.

3. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ

1. Культура фахового мовлення.
2. Державотворча роль мови. Мова як засіб пізнання, мислення, спілкування. Функції мови. Стилi і типи мовлення.
3. Літературна мова. Мовна норма. Види норм
4. Культура мови. Культура мовлення під час дискусії.
5. Мова і професія.
6. Майстерність публічного виступу. Види підготовки до виступу.
7. Мова і думка. Види, форми, прийоми розумової діяльності.
8. Основні закони риторики.
9. Поняття етики ділового спілкування, її предмет і завдання.
10. Основні види ділового спілкування: публічний виступ, ділова бесіда, службова нарада та переговори.
11. Основні правила ділового спілкування.
12. Мовленнєвий етикет.
13. Правила спілкування фахівця при проведенні зустрічей, переговорів, прийомів та по телефону.
14. Терміни і термінологія.
15. Лексика за сферою вживання.
16. Термінологічна і професійна лексика, її відмінність від загальнонавчаної.
17. Складні випадки слововживання. Пароніми та омоніми.
18. Багатозначні слова і контексти. Синонімічний вибір слова.
19. Орфографічні норми сучасної української літературної мови.
20. Морфологічні норми сучасної української літературної мови, варіанти норм
21. Синтаксичні норми сучасної української літературної мови
22. Документ — основний вид ділового мовлення. Загальні вимоги до складання документів.
23. Види документів та їх класифікація.
24. Реквізити документів та вимоги до їх написання.
25. Документи щодо особового складу: автобіографія, характеристика, накази щодо особового складу, резюме, заява.
26. Довідково - інформаційні документи.
27. Види службових листів Ділове листування. Вимоги до офіційного листування. Етикет ділового листування.
28. Оформлення довідково-інформаційних документів.
29. Особливості складання розпорядчих та організаційних документів
30. Укладання фахових документів (відповідно до напряму підготовки)
31. Предмет і метод економічної теорії.
32. Економічні закони і категорії. Загальні, специфічні та особливі економічні закони. Функції економічної теорії.
33. Суспільне виробництво. Праця. Предмети праці. Засоби праці.
34. Засоби виробництва. Матеріальне і нематеріальне виробництво. Виробництво. Структура виробництва. Фактори виробництва
35. Економічна система. Сутність і структура економічної системи. Цілі економічної системи.

36. Типи сучасних економічних систем.
37. Власність. Право власності. Об'єкт власності. Суб'єкт власності.
38. Привласнення. Система прав власності. Володіння. Використання.
39. Повна, проста, загальна, грошова форми вартості. Функції грошей.
40. Еволюція грошей. Форми грошей. Повноцінні гроші. Неповноцінні гроші.
41. Кредитні гроші. Роль грошей у ринковій економіці.
42. Ринкова економічна система, її суть та умови функціонування.
43. Закони ринку Підприємство та підприємництво в сучасній економічній системі
44. Виникнення грошей, їхня сутність та функції.
45. Капітал як економічна категорія і фактори виробництва.
46. Робоча сила як товар. Вартість робочої сили.
47. Додаткова вартість. Способи збільшення додаткової вартості.
48. Торговий капітал. Торговий прибуток.
49. Позичковий капітал. Функції позичкового капіталу.
50. Державне регулювання економіки. Цілі державного регулювання економіки.
51. Суб'єкти та об'єкти державного регулювання економіки. Принципи та методи державного регулювання економіки.
52. Функції державного регулювання економіки. Економічне регулювання: прямі і непрямі методи.
53. Монополія. Причини виникнення монополій. Суть, види і форми монополій.
54. Стародавня історія України.
55. Виникнення та розквіт Київської Русі.
56. Київська Русь за часів роздробленості.
57. Галицько-Волинська держава.
58. Політичний устрій, соціально-економічний, культурний розвиток Київської Русі та Галицько-Волинської держави у IX – XIV ст.
59. Українські землі у складі Великого князівства Литовського та інших держав (у другій половині XIV – першій половині XVI ст.).
60. Українські землі в другій половині XVI ст.
61. Українські землі в першій половині XVII ст.
62. Національно-визвольна війна українського народу середини XVII ст.
63. Українські землі в 60-80-ті рр. XVII ст.
64. Українські землі наприкінці XVII – першої половини XVIII ст.
65. Українські землі в другій половині XVIII ст.
66. Українські землі у складі Російської імперії наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.
67. Західноукраїнські землі наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.
68. Українські землі у складі Російської імперії в другій половині XIX ст. на початку XX ст.
69. Західноукраїнські землі у складі Австрійської (Австро-Угорської) імперії у другій половині XIX ст. на початку XX ст.
70. Україна в Першій світовій війні.
71. . Україна в боротьбі за збереження державної незалежності.
72. Розвиток України в 20-ті – 30-ті роки XX ст.
73. Україна під час Другої світової війни.
74. Україна у період загострення кризи радянської системи.

5. СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТУ

Штамп
Вінницького кооперативного інституту

Шифр _____

ТЕСТОВЕ ЗАВДАННЯ № ____

1. Мовний етикет — це:

- А) сукупність речень, об'єднаних у тематичну й структурну цілісність за правилами певної мовної системи;
- Б) правила мовленнєвої поведінки, прийняті національним колективом мовців;
- В) модель побудови однотипних документів.

2. Стандартна послідовність фраз у зверненні до незнайомої людини може мати таку послідовність:

- А) Щиро вдячний за ...; Добрий день!; Чи не могли б Ви сказати ...;
- Б) Вибачте, що затримую Вас; Скажіть, будь ласка,...; Добрий день!
- В) Добрий день!; Будьте ласкаві, скажіть ...; Щиро дякую Вам.

3. Пораду можна висловити так:

- А) Чи не спробувати Вам вступити до університету?
- Б) Доведеться Вам вступити до університету;
- В) Не варто про це думати.

4. Спілкування — це:

- А) один із виявів соціальної взаємодії, в основі якого лежить обмін думками, почуттями, волевиявленнями з метою інформування;
- Б) не тільки все те, що створене руками й розумом людини, а й вироблений століттями спосіб суспільного поводження, що виражається в народних звичаях, віруваннях, у ставленні один до одного;
- В) найважливіший, універсальний засіб організації та координації всіх видів суспільної діяльності.

5. Бесіда — це:

- А) розмова двох або більше осіб з метою отримання певної інформації, вирішення важливих проблем;
- Б) одна з найістотніших ознак нації;
- В) сукупність загальноприйнятих правил реалізації мовної системи, які закріплюються в процесі суспільної комунікації.

6. Найкраща цінність оратора —

- А) не тільки сказати те, що потрібно, але й не казати того, чого не треба;
- Б) не тільки сказати те, що потрібно, але й сказати те, чого не треба;
- В) говорити багато.

7. Візитна картка — це:

- А) картка для поздоровлення з нагоди певної події;
- Б) картка для вручення під час знайомства чи візиту;
- В) картка з фотографією.

8. Вступ доповіді повинен містити:

- А) причину й мету виступу, розкривати суть конкретної справи, щоб привернути увагу аудиторії;
- Б) переконливі цифри, факти, цитати, переконливі міркування;
- В) підсумок.

9. Стиль літературної мови – це:

А) різновид мови, що характеризується відбором таких засобів із багато магнітних мовних ресурсів;

Б) функціональний різновид мови, який слугує для спілкування у державно – політичному житті.

10. Науковий стиль поділяється на :

А) науково – навчальний і науково – популярний;

Б) науково – діловий і науково – навчальний;

В) науково – технічний і науково – гуманітарний.

11. Яка економічна система заснована на поєднанні ринкового механізму та державного регулювання економічних процесів?

А) традиційна економіка;

Б) командна економіка;

В) ринкова економіка;

Г) змішана економіка.

12. Якщо досліджується економіка як цілісна система, то це аналіз:

А) мікроекономічний;

Б) макроекономічний;

В) мезоекономічний;

Г) правильної відповіді немає.

13. Яке з визначень точніше передає сутність дедуктивного методу пізнання?

А) висування гіпотез та подальша їх перевірка на фактах;

Б) вимушене спрощення об'єкту, що досліджується, для глибокого вивчення його окремих сторін;

В) проведення лабораторного експерименту, на підставі якого формулюється певна залежність між економічними явищами;

14. Метод аналізу передбачає:

А) поєднання частин предмета або явища в ціле, розглядання предмета як єдності;

Б) розчленування предмета або явища на його складові частини;

В) уявне виділення й узагальнення найбільш істотних особливостей, властивих тій чи іншій групі явищ;

Г) правильної відповіді немає.

15. Засіб праці - це:

А) фізичні та розумові зусилля людини, спрямовані на створення продукту праці;

Б) те, за допомогою чого людина перетворює природні ресурси на продукт праці;

В) те, на що спрямована людська праця з метою створення продукту праці;

Г) правильної відповіді немає.

16. До матеріальних ресурсів виробництва належить:

А) земля;

Б) капітал;

В) праця;

Г) правильної відповіді немає.

17. До людських ресурсів виробництва не належать:

А) праця;

Б) підприємницькі здібності;

В) інвестиційні кошти;

Г) правильної відповіді немає.

18. Сукупність матеріальних благ та послуг, вироблених в країні за певний проміжок часу - це:

- А) валовий національний продукт;
- Б) чистий суспільний продукт;
- В) національний дохід;
- Г) кінцевий суспільний продукт.

19. Який з поданих показників характеризує соціальну ефективність виробництва:

- А) продуктивність праці;
- Б) фондомісткість;
- В) вплив виробництва на навколишнє середовище;
- Г) матеріаломісткість.

20. Роздріб між вартістю національного експорту та імпорту це:

- А) платіжний баланс;
- Б) торговельний баланс;
- В) паритет купівельної спроможності;
- Г) валютна інтервенція.

21. Привласнююче господарство це:

- А) збиральництво, мисливство, рибальство;
- Б) скотарство, збиральництво, рибальство;
- В) землеробство, скотарство, тваринництво;
- Г) мисливство, землеробство, скотарство.

22. Поява перших людей на території України:

- А) 35 тис. р. тому;
- Б) 150 тис. р. тому;
- В) 500 тис. р. тому;
- Г) 1 млн. р. тому.

23. Позначте рік хрещення Київської Русі:

- А) 862 р.;
- Б) 882 р.;
- В) 988 р.;
- Г) 1036 р.

24. Кревська унія була укладена:

- А) 1569 р.;
- Б) 1350 р.;
- В) 1560 р.;
- Г) 1385 р.

25. Козаків, що були внесені до списків польського уряду, де визначалися їх обов'язки і привілеї, називали:

- А) низовими;
- Б) компанійцями;
- В) сердюками;
- Г) реєстровими.

26. Битва під Полтавою сталася:

- А) у 1686 р.;
- Б) у 1687 р.;
- В) у 1702 р.;

Г) у 1709 р.

27. Коли було створено Центральну Раду:

А) 17 – 18 вересня 1915 р.;

Б) 3 вересня 1915 р.;

В) 4 березня 1916 р.;

Г) 3 – 4 березня 1917 р.

28. У якому році було проголошено незалежність Карпатської України?

А) 1923 р.;

Б) 1939 р.;

В) 1941 р.;

Г) 1945 р.

29. Який період охоплює «Відлига»:

А) 1953 – 1964 рр.;

Б) 1954 – 1963 рр.;

В) 1955 – 1965 рр.;

Г) 1950 – 1960 рр.

30. Проголошення України незалежною:

А) 24 серпня 1990 р.;

Б) 24 серпня 1991 р.;

В) 28 червня 1996 р.;

Г) 1 грудня 1990 р.

Підпис вступника _____ Кількість балів _____

Екзаменатори:

_____
(підпис)

_____
(прізвище та ініціали)

_____
(підпис)

_____
(прізвище та ініціали)

_____
(підпис)

_____
(прізвище та ініціали)

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ АБІТУРІЄНТІВ

Екзаменаційні завдання з фахових випробувань для абітурієнтів, які здобули освітній ступінь бакалавра, магістра, освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста, та вступають на денну та заочну форми навчання для здобуття освітнього ступеня бакалавра за іншою спеціальністю (напрямом підготовки): 071 «Облік і оподаткування»; 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»; 073 «Менеджмент»; 075 «Маркетинг»; 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» включають в себе тестові завдання.

Основна форма тестів – завдання закритої форми відповідей за принципом альтернативної побудови, що передбачає 3-4 відповіді з однією правильною. Тести розроблені у 20 варіантах, кожен варіант включає 30 тестів, які мають приблизно однаковий рівень складності. Для розв'язання тестів студент має володіти глибокими теоретичними знаннями та аналітичним мисленням.

Для оцінювання відповідей абітурієнтів застосовуються такі критерії та шкала оцінювання (табл. 1).

Таблиця 1

Критерії оцінювання знань абітурієнтів

Рівні навчальних досягнень	Відношення кількості набраних балів до максимально можливої, %
I. Початковий 100-111 балів	60-64
112-123 бали	65-69
II. Середній 124-136 бали	70-74
137-149 балів	75-79
III. Достатній 150-161 балів	80-84
162-173 бали	85-89
IV. Високий 174-189 бал	90-95
190-200 балів	96-100

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

УКРАЇНСЬКА МОВА

Основна література

1. Ботвіна Н.В. Офіційно діловий та науковий стиль української мови: Навч. Посіб. – К.: Артек, 1999.
2. Коваль А.П. Культура ділового мовлення. – К.: Вища школа, 1974..
3. Пономарів О.Д. Стилїстика сучасної української мови. – К. Либїдь, 1992
4. Стилїстика української мови: Підручник / Мацько Л.І., Сидоренко О.М., Мацько О.М. За ред. Л. І. Мацько. 2 – ге вид., випр. – К.:Вища шк., 2005
5. Шевчук С.В. Українське ділове мовлення. – К.: ЛІТЕРА, 2000

Додаткова література

6. Глущик С.В. та ін. Сучасні ділові папери: Навч. Посіб. – К.: АСК, 2000.
7. Горбул О.Д. та ін. Ділова українська мова: Навч. Посіб. – К.: Знання, КОО, 2000.
8. Гринчишин Д.Г. та ін. Словник – довідник з культури української мови. – Львів: Фенікс, 1996.
9. Зубков М.Г. Мова ділових паперів. – Харків: Фоліо, майдан, 1999.
10. Економічний словник – довідник/ за ред.. Мочерного. – К.: Феміна, 1995.
11. Івченко А. Тлумачний словник української мови. – Харків: Фоліо, 2001.
12. Паламар Л.М., Кацавець Р.М. Українське ділове мовлення. – К.: Либїдь, 1997.
13. Пустовіт Л.О. Словник іншомовних слів. – К.: Довіра, 2000

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ

Основна література

1. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка / за ред. С. Панчишина – К.: Знання, 2008. – 723 с.
2. Гальчинський А.С. Основи економічної теорії / Гальчинський А.С., Єщенко П.С. – К.: Вища школа, 2009. – 213 с.
3. Економічна теорія: Політекономія: Підручник / За ред.. В.Д.Базилевича. – 7-ме вид., - К: Знання-Прес, 2008. – 719 с.
4. Економічна теорія: у 2-х кн.: Навчальний посібник / За ред.. З.Г.Ватаманюка, С.М. Панчишина. – К.: Альтернатива, 2009. – 945 с.
5. Кулішов В.В. Основи економічної теорії: Підручник для студентів вищих закладів освіти . – Львів: «Магнолія 2006», 2007. – 516 с.
6. Круш П.В. Основи економічної теорії: Навчальний посібник. – К.: Каравела, 2008. – 448 с.
7. Мочерний С.В. Основи економічних знань: Підручник. – К.: Академія, 2008. – 428 с.

8. Мочерний С.В. Основи економічної теорії: Підручник / Мочерний С.В., Скотний В.Г. – Львів: Новий Світ, 2008. – 600 с.
9. Семененко В.М. Економічна теорія. Політекономія: Навчальний посібник / Семененко В.М., Коваленко Д.І., Семененко О.В. – К.: Центр учбової літератури, 2011 – 428 с.

Додаткова література

10. Ватаманюк З.І. та ін. Економічна теорія: макро- і мікроекономіка. Навч. посібник. – К.: Вид. Дім альтернативи, 2010. – 502 с.
11. Макконнелл К.Р. Економікс: принципи, проблеми и політика / Макконнелл К.Р., Брю С.Л. – М. Республіка, 2000. – 573 с.
12. Сонько С.П. Ринок і регіоналістика: Навчальний посібник / Сонько С.П., Кулішов В.В., Мустафін В.І. – К.: Ельга, Ніка-центр, 2012. – 305 с.
13. Чухно А.А. Сучасні економічні теорії: Підручник / А.А. Чухно, П.І. Юхименко – К.: Знання, 2007. – 878 с.

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Основна література

1. Бойко О. Д. Історія України: Навчальний посібник. – 3-тє вид, виправл., доповн. – К.: Академвидав, 2010. – 688 с.
2. Гупан Н. М., Пометун О. І. Новітня історія України: 11 кл.: Навч. посіб. – К.: ВД «Освіта», 2012. – 384 с.
3. Гупан Н. М., Пометун О. І. Новітня історія України: 1914-1939: Підруч. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл.: рівень стандарту, академічний рівень. – К.: ВД «Освіта», 2012. – 288 с.
4. Лазарович М. В. Ілюстрована історія України: Короткий курс лекцій. – 3-тє вид., перероб. і доп. – Тернопіль: Джура, 2007. – 470 с.

Додаткова література

5. Гісем О. В., Мартинюк О. О., Трухан О. Ф. Історія України в таблицях. – Харків: Книжковий клуб, 2006. – 478 с.
6. Земерова Т. Ю., Скирда І. М. Історія України. Практичний довідник. – Харків: Весна, 2012. – 832 с.
7. Земирова Т. Ю., Скирда І.М. Історія України: Схеми і таблиці. – Харків: ФОП Співак В.Л., 2010. – 512 с.
8. Струкевич О.К., Дровозюк С.І., Котенко Л.В. Історія України: Підруч. для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл.: рівень стандарту, академічний рівень – К.: Грамота, 2011. – 272 с.
9. Струкевич О.К., Дровозюк С.І., Котенко Л.В. Історія України: Підруч. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл.: рівень стандарту, академічний рівень – К.: Грамота, 2012. – 288 с.

10. Струкевич О.К., Романюк І.М., Пірус Т.П. Історія України: Підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Грамота, 2008. – 272 с.
11. Турченко Ф., Марокко В. Історія України: Підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Генеза, 2009. – 350 с.

Ви можете користуватися також іншими підручниками, посібниками, довідниками та словниками, рекомендованими Міністерством освіти і науки України.